

Üç Yusuf, Bir İslam

Ali Köse, Üç Yusuf Bir İslam, Etkileşim yayınları, 2005

Hani büyük insanlar vardır. Hayatlarını dönemlere ayırdığımız, her dönemde başka yüzleriyle karşılaştığımız insanlar. Hayatları fırtınadır. Sonunda bir limana gelip dururlar. Ama hep bir süreçtir, bir evrimdir yaşamları. Bu yüzden büyüktür onlar. İşte onlardan birisidir Yusuf İslam.

Onu ilk İstanbul'da görmüştüm. Yıl 1986 idi. Tepebaşı Gazinosu'ndaydı. Neden Müslüman olduğunu anlatmaya gelmişti Müslüman-Türk kardeşlerine. Sarıklı-cüppeli erkekleri, kravatlı üniversite öğrencilerini, çarşafli kadınları, türbanlı genç kızları ağırlamıştı Tepebaşı Gazinosu o gece. 1960-70'lerin pop dünyasının belki de bir numaralı ismini dinleyeceklerdi.

Ben de kravatlılar kadrosundan oradaydım. O gece şarkı söylememiş, Kur'an okumuştur. Çünkü şarkı Cat Stevens'in, Kur'an ise Yusuf İslam'ın simgesiydi onun ve dinleyenlerinin gözünde. Şarkı, beste ve gitar hanelerinin karşısında kocaman bir "zinhar!" vardı. İlahi bile söylenmeyecekti artık. Herkes memnundu durumdan. Popun bir numarası karşılarda idi ve kendisini bir numara yapan şeyi lanetliyordu. Müslümanlar mutmaindi gazinodan ayrılırken. "Müzik lanet edilesi bir şey midir?" sorusu hiç yoklamamıştı zihinleri. Çünkü coşku büyüktü.

Bir sonraki buluşmamız bu kez onun memleketindeydi. Londra Üniversitesi'nde konuşma yapıyordu. Müslüman Öğrenciler Derneği'nin davetlisiydi. Ben yine kravatlılar kadrosundaydım. Çoğunluk Müslüman'dı, ama başka dinlerden öğrenciler de yok değildi. Çünkü o bir efsane idi ve onun peşinden hidayete eren birçok İngiliz genç vardı. Müslüman gençler sorgulayıcı idiler. Tepebaşı'ndan farklı bir atmosfer vardı salonda. "Neden müziği tekrar denemiyorsun? Üstelik bunu İslam için yapabilirsin?" demişti bir genç kız. Cevap çok sertti. "Ama peygamberimiz zamanında ..." diyecek oldu genç kız. Fakat ikinci bir soruya mahal yoktu: "Bu benim yolum ve İslam bunu gerektiriyor!" Yıl 1989'du ve ben o gün kararımı vermiştim. Bu, **Birinci Yusuf**'tu. Ondan sonra da hep ikinci, üçüncü Yusuf'un zuhur edeceği günleri bekledim.

Çünkü onu çözmüştüm. Müzikten kaçışın dinden başka bir nedeni olmalıydı onun için. Aslında müzikten değil, geçmişinden kaçıyordu. Müzik gündeme geldiğinde hep aşırı bir gerginlik yaşıyordu. Müziğin ona Cat Stevens'ı hatırlattığı kesindi. Geri dönmekten korkuyordu. Kendisine geri dönüş fırsatı tanımamaya kararlıydı. Kıyafet değişimi de bunun içindi belki. Aslında yeni kimliğin başkalarınca kabulünü sağlayan bir simge idi kıyafet değişimi. Ama Yusuf İslam için daha çok yeni kimliği kendine kabul ettirmenin bir aracı olmuştu uzun beyaz entari ve sarık.

Artık anlamıştım onun ruh halini. Değişimi en sert olanların geçmişe dönmekten en fazla korkanlar olduğunu öğrenmiştim. Kararımı vermiştim: "**Geçmişe dönme korkusunu aştıkça değişecekti.**" İslam'ın bu olmadığını o da bilecekti. Yerel ve de tarihsel yorumlarından birisini tercih ettiğini anlayacaktı zamanla. Çünkü bu dönemdeki Yusuf'u belirleyen İslam değil, kendisiydi.

İkinci Yusuf 1990'larda geldi. Müziğin din için kullanılabilmesine karar verdi. Artık müzik hanesinin karşısında "Haşal!" yoktu. Kur'an alfabetini müzikle öğreten bir kaset çıkardı. Peşinden ilahi kasetleri geldi. Türkiye'ye de uğradı birkaç kez, yok satan bu kasetler için. Her ne kadar anlamasalar da kapışmışlardı bu kasetleri Türkiyeli kardeşler. Ama değişen bir şey de yoktu Türkiye'deki kardeşler için. Cat Stevens'in şarkılarını da anlamadan dinlemişlerdi çünkü. Ama Yusuf için değişen çok şey vardı. İkinci Yusuf artık sadece haramların adamı değildi. Mubahları da (dinin insanların tercihine bıraktığı şeyler) keşfetmişti. Hayatın sadece haram ve helallerden ibaret olmadığını anlamıştı. Londra'da etrafını saran bazı Müslümanların kendisine empoze ettiği katı İslam yorumlarını aşabilmişti.

2000'li yıllara geldiğimizde artık Müslümanlık yaşı 20'yi geçmişti. "Father and Son" (Baba ve Oğul) şarkısında anlattığı isyankar oğul tarihte kalmıştı. O artık "baba" idi ve babaların pek geri dönüşü

olmazdı. Durulmuştı ve geçmişinin tekrar kendisini çağırmasını umursamıyordu artık. Geçmişin sesi çok uzaklarda kalmıştı. Şarkılarının İngiltere'de hâlâ "hit" olmasına aldırılmıyordu. Kendine güveniyordu.

Üçüncü Yusuf ortaya çıkabilirdi artık. Öyle de oldu. 22 Mart 2000'de İngiliz Lordlar Kamarası'nı ziyaret etti. Lordları muhatap alıp onlara gençlerin alternatif bir Rock and Roll'a ihtiyaçları olduğunu, manevi değerlere hep birlikte sahip çıkmaları gerektiğini anlattı. 20 Ekim 2003'de Londra'nın konser mabedi Royal Albert Hall'de hayır kurumları adına konser verirken nostalji yaşamıştı. İki gün sonra "World Social Award" ödülünü almak için Hamburg'daydı. Fotoğrafının çekilmesinden hoşlanmayan Birinci Yusuf bu kez kameralara el sallıyordu Hamburg'dan. 29 Kasım 2003'de AİDS'liler yararına Güney Afrika'da Nelson Mandela tarafından düzenlenen çok katılımlı konserlerde sahne aldı. Hem de Müslümanlığına hanel gelmediğini bilerek. Uzun zamandır ilk defa ceket ve pantolonla görmüştük onu. Dahası, kendi adını taşıyan web sayfasında (www.yusufislam.org.uk) Cat Stevens'in resmi de vardı artık. Cat Stevens tekti o sayfada. Ama üç Yusuf vardı. Bir "tek" daha vardı: **İslam...** Ve **Üçüncü Yusuf** onu bulmuştu.